

mihael

KAPELANIJA SV. MIHAELA ARKANĐELA MUP - SJEDIŠTE I RAVNATELJSTVO POLICIJE

ČETVRTA KORIZMENA NEDJELJA

OVAJ TVOJ BRAT
BIJAŠE MRTAV I
OŽIVJE

OŽUJAK - TRAVANJ

Ned 30. ČETVRTA KORIZMENA NEDJELJA
(Sredoposna);
Kvirin; Viktor; Vlatko

- Pon. 31. Benjamin; Amos; Ljubomir
- Uto. 1. Hugo; Venancije; Anastazije
- Sri. 2. Franjo Paulski; Dragoljub
- Čet. 3. Rikard; Cvijeta; Ratko; Nicenta
- Pet. 4. Izidor biskup; Strahimir; Žiga
- Sub. 5. Vinko Ferrerski; Berislav; Krescencija

Naslovnica:
Grace Carol Bomer, *Povratak rasipnoga sina*
Slika preuzeta s: <https://hail.to>

mihael

13/2025.

Listić Policijske kapelanije sv. Mihaela Arkandžela
MUP - sjedište i Ravnateljstvo policije,
Godište XIX. (2025.), broj 13 (642); četvrta korizmena
nedjelja, 30. ožujka 2025.

Kontakt:

vlč. Željko Rakošec, policijski kapelan, tel.: 22 712,
85 682; e-mail: zrakosec@mup.hr

Vinko Bakula, pomoćnik kapelana, tel.: 22 715, 82
805; e-mail: vbakula@mup.hr

MEDITACIJA
Ljubav ne zbraja račune 3

SLUŽBA RIJEČI

ČETVRTA KORIZMENA NEDJELJA

ČITANJA

Ovaj tvoj brat bijaše mrtav i oživje. 4

HOMILIJA

Susret s ocem 8

KATEHEZA

Otac i dva sina 10

Jedno neobično obraćenje 12

Mali vjeronaučni leksikon 15

RAZMIŠLJANJE

Razaranje i obnova 16

MEDITACIJA

Razaranje i obnova 18

NAJAVA

Korizmeni križni put za
Hrvatsku vojsku i policiju 19

NAŠI POKOJNI

16

Ljubav ne zbraja račune

Okupljahu se oko njega svi carinici i grešnici da ga slušaju. Stoga farizeji i pismoznanci mrmeljahu: Ovaj prima grešnike, i blaguje s njima.

Dvije skupine, svaka iz svojih razloga, pratile su Isusa, grješnici i pravovjerni.

Pravovjerni prigovaraju Isusu prihvaćanje carinika, bludnica i drugih grješnika.

Isus im odgovara prisposodobom o milosrdnom ocu gdje su ti pravovjerni, farizeji i pismoznanci, prisposobljeni starijem, a grješnici iz Isusova društva mlađem sinu.

Zajedničko dvojici braće je njihova veza s ocem i njihova želja donijeti pred oca vlastite rezultate i račun koji bi trebao biti naplaćen nagradom ili milosrđem.

Mlađi će reći da ništa ne zaslužuje. Ne zaslužuje ni biti sluga u očevoj kući, budući da je sluga član kućanstva. Spreman je radi blizine ocu biti najamnik kojega se ujutro prima, a uvečer isplaćuje i otpušta s posla.

Stariji, sve zadaće ispunjavao je vjerno i pravedno te s ocem imao čiste račune. Reći će da zaslužuje više nego ga je zapalo, uvjeren da je otac prema njemu nepravedan i da ne ispunjava očekivanja koja je ukalkulirao svojom pravednošću.

Obojica imaju odlučan stav. Jedan se uzda u očevu milosrđe i ljubav, a drugi u vlastite zasluge.

Otac, međutim, ne želi slušati o zaslugama i krivici. Ne postoji kalkulacija „Ja tebi - ti meni“. Štoviše, ne dopušta mlađem sinu ni izraze pokajanja i žaljenja. On jednostavno voli.

Bog ne kalkulira zato u našem odnosu prema njemu nema mjesta kalkuliranju. Bog ne zbraja naše zasluge i ne vaga težinu naših grijeha. On prepoznaje ljubav bez obzira na sve naše padove i naše zasluge, a u ljubavi se ne zbrajaju računi.

Prvo čitanje: Jš 5, 9a.10-12

Ušavši u Obećanu zemlju, narod Božji slavi Pashu.

Čitanje Knjige o Jošui

U one dane:

Reče Gospodin Jošui: „Danas skidoh s vas sramotu egipatsku.“ Izraelci se, dakle, utaboriše u Gilgalu i ondje na Jerihonskim poljanama proslaviše Pashu četrnaestoga dana u mjesecu, uvečer. A sutradan poslije Pashe, upravo toga dana, blagovali su od uroda one zemlje: beskvasna kruha i pržena zrnja. I mana je prestala padati čim su počeli jesti plodove zemlje. Tako Izraelci nisu više imali mane, nego su se te godine hranili plodovima zemlje kanaanske.

Riječ Gospodnja

Prema pripovijedanju Knjige o Jošui, Izraelci su prešli preko rijeke Jordana i tako stupili na tlo obećane zemlje. Stoga Bog i može reći Jošui: „Danas skidoh s vas sramotu egipatsku.“ Bog, koji je vidio patnju Izraelaca u Egiptu i čuo njihove molitve i vapaje te ih ispruženom rukom i jakom mišicom izveo iz zemlje ropstva, sada s punim pravom može objaviti da je njegovo djelo dovršeno. U Gilgalu „na Jerihonskim poljanama“ Izraelci su proslavili svoju prvu Pashu u zemlji koju im je Bog dao. Bilo je to „uvečer četrnaestoga dana u mjesecu“ nisanu, upravo kao što to predviđa i propis Zakona. Sljedećega dana, također u skladu s propisima, proslavili su Blagdan beskvasnih kruhova, jedući od plodova te zemlje. Riječ je o dvama izvorno različitim blagdanima. Dok je Pasha sa žrtvovanjem pashalnoga jaganjca bila stočarski i nomadski blagdan, Blagdan beskvasnih kruhova proizišao je iz sjedilačke ratarske kulture. Božjim naumom oba su blagdana stopljena u jedan i dobila novo značenje koje nije više toliko vezano uz godišnji ciklus gospodarskoga života ranih civilizacija, nego uz njegovo spasenjsko djelo u korist izabranoga naroda. Po ulasku u obećanu zemlju narod slavi Pashu i Beskvasne kruhove kako bi se spomenuo Božjega poziva otcima Abrahamu, Izaku i Jakovu, njegove snage kojom ih je izveo iz Egipta, njegove brige kojom ih je pratio i odgajao kroz četrdeset godina putovanja pustinjom i njegove vjernosti kojom ih je uveo u zemlju kao što im je bio i obećao. U tom trenutku „mana je prestala padati“, čime je ponovno označeno dovršenje Božjega spasenjskoga djela, a Izraelci su se „te godine hranili plodovima zemlje kanaanske“. Na taj način Pasha postaje blagdan jedinstva Božjega naroda, a osobito blagdan spomena Božjega spasenjskoga djela i njegove skrbi o izabranom narodu.

Otpjevni psalam: Ps 34, 2-7

Kušajte i vidite kako je dobar Gospodin!

Blagoslivljat ću Gospodina u svako doba,
njegova će mi hvala biti svagda na ustima!
Nek se Gospodinom duša moja hvali,
nek čuju ponizni i nek se raduju!

Veličajte sa mnom Gospodina,
uzvisujmo ime njegovo zajedno!
Tražio sam Gospodina i on me usliša,
izbavi me od straha svakoga.

U njega gledajte i razveselite se
da se ne postide lica vaša.
Eto, jadnik vapi, a Gospodin ga čuje,
izbavlja ga iz svih tjeskoba.

Psalam, odnosno blagoslov, pripisuje se duhovnosti „Jahvinih siromaha“, onih koji svoje utočište pronalaze samo u Bogu, prkoseći nepravdama čistom vjerom. Predanje Bogu, poučava psalam, je izvor radosti i mira. Zadivljuje slika: „U njega gledajte i razveselite se, da se ne postide (drugi prijevod: da ne budu zbunjena) lica vaša“, što bi se doslovnije moglo izreći: „Njega promatrajte i bit ćete prosvijetljeni, vaša lica više neće biti zatamnjena“ (usp. 2 Kor 3,18). Siromah koji je obasjan Božjim svjetlom i pod obranom svog anđela čuvara, osjeća kako je Bog prisutan u njegovu domu: „On tabor podiže oko svojih štovalaca“.

Drugo čitanje: 2Kor 5, 17-21

Bog nas je sa sobom pomirio u Kristu.

Čitanje Druge poslanice sv. Pavla apostola Korinćanima

Braćo!

Je li tko u Kristu, nov je stvor. Staro uminu, novo, gle, nastaje! A sve je od Boga koji nas sa sobom pomiri po Kristu i povjeri nam službu pomirenja. Jer Bog je u Kristu svijet sa sobom pomirio ne ubrajajući im opaćina njihovih i polažući u nas riječ pomirenja. Kristovi smo dakle poslanici; Bog vas po nama nagovara. Umjesto Krista zaklinjemo: dajte, pomirite se s Bogom! Njega koji ne okusi grijeha Bog za nas grijehom učini da mi budemo pravednost Božja u njemu.

Riječ Gospodnja

Apostol Pavao piše Korinćanima o svom apostolskom služenju koje je sve u znaku ljubavi te se u Drugoj poslanici Korinćanima čita: „Ljubav nas Kristova obuzima kad promatramo ovo: jedan za sve umrije, svi dakle umriješe; i za sve umrije da oni koji žive ne žive više sebi, nego onomu koji za njih umrije i uskrsnu.“ Upravo ta dva retka služe kao uvod u drugo čitanje. Zbog novosti Kristove, očitovane u njegovoj smrti i njegovu uskrsnuću iz ljubavi prema ljudima, i kršćani su pozvani na novost. Svaki je kršćanin pozvan biti „novi stvor“. Čovjek je doista središte novoga Božjega stvaranja. Na taj način čovjek je smješten u središte Božje brige o svemiru koja se ostvaruje u Kristu jer, kako se čita u Poslanici Kološanima: „Svidjelo se Bogu u njemu“, to jest u Kristu, „nastaniti svu Puninu i po njemu – uspostavivši mir krvlju križa njegova – izmiriti sa sobom sve, bilo na zemlji, bilo na nebesima.“ Rođenje novoga čovjeka događa se ponajprije po krštenju, a taj novi čovjek onda mora hoditi u pravednosti i svetosti. O tom Božjem kozmičkom djelu s čovjekom u glavnoj ulozi govori i apostol u današnjem odlomku. Bez obzira na ljudske grijeha, Bog je položio „u nas riječ pomirenja“. Na taj način čovjek postaje polazište za obnovu svijeta kao „poslanik Božji“, kao što je to postao i Pavao. Po čovjeku koji je pomiren s Bogom Gospodin djeluje u svijetu, a u temelju toga djela stoji Krist ponižen i poništen do smrti na križu kako bi opravdao sve ljude.

Evandjelje: Lk 15, 1-3.11-32

Ovaj tvoj brat bijaše mrtav i oživje.

Čitanje svetog Evandjelja po Luki

U ono vrijeme:

Okupljahu se oko njega svi carinici i grešnici da ga slušaju. Stoga farizeji i pismoznanci mrmrljahu: „Ovaj prima grešnike, i blaguje s njima.“ Nato im Isus kaza ovu prispodobu:

„Čovjek neki imao dva sina. Mlađi reče ocu:

‘Oče, daj mi dio dobara koji mi pripada.’

I razdijeli im imanje. Nakon nekoliko dana mlađi sin pokupi sve, otputova u daleku zemlju i ondje potraži svoja dobra živeći razvratno. Kad sve potroši, nastala ljuta glad u onoj zemlji te on počeo oskudijevati. Ode i pribi se kod jednoga žitelja u onoj zemlji. On ga posla na svoja polja pasti svinje. Želio se nasititi rogačima što su ih jele svinje, ali mu ih nitko nije davao.

Došavši k sebi, reče:

‘Koliki najamnici oca moga imaju kruha napretek, a ja ovdje umirem od gladi! Ustat ću, poći svomu ocu i reći mu: ‘Oče, sagriješih protiv Neba i pred tobom! Nisam više dostojan zvati se sinom tvojim. Primi me kao jednog od svojih najamnika.’

Usta i pođe svom ocu. Dok je još bio daleko, njegov ga otac ugleda, ganu se, potrča, pade mu oko vrata i izljubi ga. A sin će mu:

‘Oče! Sagriješih protiv Neba i pred tobom! Nisam više dostojan zvati se sinom tvojim.’

A otac reče slugama:

‘Brzo iznesite haljinu najljepšu i obucite ga! Stavite mu prsten na ruku i obuću na noge! Tele ugojeno dovedite i zakoljite, pa da se pogostimo i provedimo jer sin mi ovaj bijaše mrtav i oživje, izgubljen bijaše i naše se!’

I stadoše se veseliti.

A stariji mu sin bijaše u polju. Kad se na povratku približio kući, začu svirku i igru pa dozva jednoga slugu da se raspita što je to. A ovaj će mu:

‘Došao tvoj brat pa otac tvoj zakla tele ugojeno što sina zdrava dočeka.’

A on se rasrdi i ne htjede ući. Otac tada iziđe i stane ga nagovarati. A on će ocu:

‘Evo toliko ti godina služim i nikada ne prestupih tvoju zapovijed, a nikad mi ni jareta nisi dao da se s prijateljima provedim. A kada dođe ovaj sin tvoj koji s bludnicama proždrije tvoje imanje, ti mu zakla ugojeno tele.’

Nato će mu otac:

‘Sinko, ti si uvijek sa mnom i sve moje - tvoje je. No trebalo se veseliti i radovati jer ovaj brat tvoj bijaše mrtav i oživje, izgubljen i naše se!’“

Riječ Gospodnja

Emil Nolde, *Isus i grješnik*, <http://www.svetiantosarajevo.com/>

Na početku evanđeoskoga odlomka stoje tri retka koja uvode u prispodobe o milosrđu, gdje farizeji i pismoznanci mrmrljaju jer se oko Isusa okupljaju „svi carinici i grješnici“. Evanđelistove riječi: „Nato im Isus kaza ovu prispodobu“ uvode zapravo u tri prispodobe: onu o izgubljenoj i nađenoj ovcu, o izgubljenoj i nađenoj drahmi te ovu o izgubljenom i nađenom sinu. Mlađi sin traži prije vremena svoj dio nasljedstva i putuje u daleku zemlju, pokazujući tako ne samo volju za samostalnošću, nego i nebrigu za roditelje, čime se izravno protivi Božjoj zapovijedi. No potrošivši sve što je od oca dobio, iskušava siromaštvo i glad te je prisiljen čuvati svinje, Židovima nečiste životinje, čime se opet, ovaj put iz prisile, suprotstavio židovskom Zakonu. Kad „dođe k sebi“ te se, svjestan da nije dostojan zvati se sinom, vrati ocu, otac ga već iz daleka dočeka, „pade mu oko vrata i izljubi ga“, te nalaže veliku gozbu i slavlje. Stavlja mu na ruku i prsten, znak pripadništva obitelji, te je ovaj izgubljeni sin ponovno u pravom smislu postao sinom, a ne tek najamnikom. S druge strane stoji stariji sin kojemu je time umanjeno nasljedstvo jer se ponovno dijeli s bratom povratnikom, pa nije spreman prihvatiti takav otčev milosrdan čin pun ljubavi, nego rasrđen ostaje vani. Glavna pouka prispodobe stoji u završnim otčevim riječima: „Sinko, ti si uvijek sa mnom i sve moje – tvoje je. No trebalo se veseliti i radovati jer ovaj brat tvoj bijaše mrtav i oživje, izgubljen i nađe se!“ Sada se razumije da stariji brat predstavlja farizeje i pismoznance koji mrmrljaju, mlađi sin predstavlja carinike i grješnike koji se okupljaju oko Isusa, a otac je milosrdni Otac nebeski koji se brine za one kojima je najpotrebnija njegova ljubav.

Susret s ocem

Kakav je naš nebeski Otac, vidimo u Isusu. On ništa drugo ne živi i ne radi, nego svojim bićem pokazuje i govori o Ocu.

U ovoj prispodobi pripovijeda o dva sina koji su svaki na svoj način izgubljeni. Mlađi traži svoju slobodu, neovisnost od oca, a stariji, premda ostaje pod krovom, gubi se, sve se više zatvara pred očevom ljubavlju. No, naglasak ne leži toliko na sinovima, nego na ocu koji sve daje, rasipa ljubav bez mjere.

Odlazak iz očeva doma ne događa se odjednom. Mlađi sin odlazi poslije nekoliko dana. Počinjem slijediti svoje misli, a ne Očeve, njegove mi zapovijedi više ništa ne znače, polako prestajem s njim razgovarati, sakramenti postaju za mene prošlost...

Tuđina nastaje odlaskom iz očeve kuće. Sin pada niz stepenice, rasipljući novac. To je zakon nizbrdice, daleko od oca može se samo gubiti, rasipati i ranjavati, sve dok se ne stigne do svinjara. Tu počinje otrežnjenje, razmišljanje o ocu, o domu, o divnoj situaciji kod kuće, tu se donosi odluka: „Ustat ću i poći ocu!“ Budući da je imao povjerenje u oca, diže se i krenu kući. Otac ga je čekao, svakim je danom išao na raskrižje i dugo gledao na onu stranu s koje je mogao sin stići. Znao je da će se vratiti. Pozivao ga je putem velike gladi, već je razgovarao s njegovim srcem. Dok je još bio daleko, opazi ga njegov otac, i sažali mu se te poleti, pade mu oko vrata i izljubi ga. Uvijek zvuči pomalo čudno, rekao bih i oholo, kad netko tvrdi za sebe, da je on taj koji traži Boga. Pa Boga ne treba tražiti, On se nije izgubio, On je na svom mjestu. Mi smo se izgubili, nas treba tražiti. Ne traži se onoga koji je kod kuće, na svom mjestu, traži se onaj koji se izgubio. Nije mu samo

izišao ususret, nego mu se i sažali. Ne znači samo da mu je bilo žao jer je sin izgledao jadno, poderano i bijedno, nego znači da mu se otac smilovao, znači da mu je oprostio još prije nego ga je sin zamolio za oprostjenje. Takav je naš Bog. „Poleti mu ususret...“ Isusovi su slušatelji naslutili da se ovdje ne radi više o zemaljskom ocu, nego o nebeskom jer je bilo nezamislivo da jedan stariji, ugledni Židov trči, ali Bog ovako ljubi one koji mu se otvaraju i približavaju. On ništa ne govori, ne prekora, do sada, vjerojatno nismo uočili, ništa ne govori. No, poljubac govori više od svake riječi. To je bio znak da ga prima natrag ne kao slugu, nego kao svoga sina. Tim mu je poljupcem rekao: „Ti si moj sin, moje dijete unatoč svemu što se dogodilo.“

Haljina, prsten, sandale, gozba, radost, veselje. Nitko ne treba govoriti što je bilo, nema nikakve osude, nikakve rezerviranosti prema onima koji su se vratili. Svatko onaj koji se ne zna radovati, koji se ne uključuje u Očevo veselje, koji počinje pripovijedati kako je išao u crkvu, kako je živio po božjim zapovijedima i onda kad je bilo teško i opasno, koji okrivljuje Oca i čudi se Crkvi, isključuje samog sebe iz zajedništva, postaje stariji sin, zaboravlja da sve ono što pripada Ocu, pripada i njemu.

Korizma je vrijeme u kojem trebamo naći sebe, svoje mjesto, pogledati gdje se nalazimo. Jesi li odlučio otići iz Očevog doma? Možda već živiš u tuđini, srce ti je daleko, premda si još pod očevim krovom? Možda se već baviš „svinjarstvom“? Shvati da si dijete Božje ma gdje bio, bez obzira jesi li ranjen, poderan, iscrpljen, izgubljen, digni se, Otac je poslao svoga sina, poslao je Spasitelja i sve će učiniti da se vratiš, no odluka leži u tvojim rukama.

Otac i dva sina

Prispodoba o ocu i njegova dva sina - kako bi je - neutralno mogli nasloviti - mnogima je poznata, „hit“ je među novozavjetnim pričama. Kao rijetko koja druga priča, ona poziva na pronalaženje vlastitog mjesta u ispričanim događajima i na poistovjećivanje s nekim od likova. Čini se da koliko je priča poznata, toliko ju je lako zapamtiti, prosuditi i dati savjete za život. Međutim, nakon pažljivijeg čitanja i razmišljanja, ispada da je Lukina pripovijest čitatelju mnogo izazovnija od očekivanog.

Izgubiti se - ponovno se naći - radovati se

Ova tri izraza provlače se kroz 15. poglavlje Evanđelja po Luki i daju odgovor na raspravu između Isusa i „farizeja i pismoznanaca“. Na njihovu kritiku njegovog odnosa prema grešnicima, Isus odgovara trima prispodobama u kojima govori o velikoj radosti ponovnog pronalaska nečega što se izgubilo. Pred „carinicima i grešnicima“ koji ga dolaze slušati, Isus jasno govori o svom stavu o njima samima. Oni koji su se svojim ponašanjem udaljili od Boga dolaze k njemu, Sinu Božjem. On im omogućuje da se, ako to žele, „ponovno pronađu“ i izgrade novi odnos s Bogom. Želja čovjeka koji je izgubio odnos s Bogom da taj odnos obnovi i ponovno pristupiti Bogu, razlog je velike radosti u nebu. Isusovo poslanje je upravo to: pozvati grešnike na obraćenje, promišljanje i preusmjeravanje vlastitog života, kako sam Isus veli u Lukinom evanđelju „*Nisam došao zvati pravedne, nego grešnike na obraćenje.*“ (Lk 5,32)

Grčka riječ za pokajanje μετάνοια, metanoia doslovno znači *promjena mišljenja* ili *promjena ponašanja, obraćenje*. U prispodobi o izgubljenoj ovci i izgubljenoj drahmi to se eksplicitno koristi; u prispodobi o izgubljenom sinu ta se *promjena* razvija narativno, bez same upotrebe riječi.

Otac

Očeva reakcija u potpunosti odgovara onome što je navedeno kao činjenica u prethodnim usporedbama o izgubljenoj ovci i izgubljenoj novčiću. Lukino evanđelje (15,5 -6. 9-10) govori o radosti nebeskog svijeta zbog raskajanoga grešnika. U današnjoj prispodobi radost nebeskog svijeta utjelovljuje Otac. U priči on predstavlja Boga. Otac naslućuje sinovo priznanje grijeha i kajanje, ali radost dobiva smisao tek kad je sin odlučio poći k ocu. Sin ne može sam učiniti taj prvi korak. Njegov „oporavak“ u potpunosti je ovisan o Ocu koji djeluje iz istinskog suosjećanja i milosrđa. Suosjećanje dovodi do radosti ponovnog pronalaska sina, a to se izražava u slavljenju i gozbanom i tako postaje vidljiva i drugima.

Mlađi sin

Nakon shvaćanja vlastitih životnih pogrešaka, mlađi sin počinje razmišljati. Promišljanje i preusmjeravanja života je obraćenje o kojem govore prisposodbe o izgubljenoj ovcu i izgubljenoj drahmi. Mora shvatiti što je izgubio i nadati se da će izgubljeno ponovno pronaći. Sama činjenica da je pošao ocu, poticaj je ocu da ga preduhitri i prihvati i prije njegovog priznanja vlastite krivice. Očeva radost za postaje vidljiva u počastima koje je iskazao sinu novom odjećom, obućom, prstenom i i gozdom.

Stariji sin

I stariji sin je pozvan sudjelovati u očevoj radosti. Budući da se osjeća zakinutim, jer svoj status uspoređuje s bratovima, zatvara se očevoj radosti. Svoje postupke uspoređuje s očevim: *'Evo toliko ti godina služim i nikada ne prestupih tvoju zapovijed, a nikad mi ni jareta nisi dao da se s prijateljima provedem'.* Zanemaruje to što je pozvan na gozbu kao i drugi te da njegov način života nije pokretač očeve ljubavi. Pozvan je na gozbu jer pripada ocu što je uvijek isticao. Unatoč njegovoj

neporočnosti, gozba nije pripravljena za njega, to je zazlog ljutnje. Odbija sudjelovati u radosti njegovog izgubljenog i vraćenog brata. Sjetimo li se prisposodbe o svadbenoj gozbi (Lk 14,15-24) sjetit ćemo se da odbijanje poziva vodi do izbacivanja s gozbe.

Radost novog života, radost raskajanog sina koji se vraća ocu, radost grešnika koji se kaje i okreće svoj život Bogu - ta radost prožima prisposodbe u petnaestom. poglavlju Evanđelja po Luki. No, ta radost nije svima prihvatljiva, štoviše nailazi na odbijanje. Starijemu sinu, kao i farizejima i pismoznancima, teško je razumjeti zašto se otac u prisposodbi i Isus toliko raduju obraćenju sina i grešnika.

Kada današnja nedjelja poziva na radost usklikom „Laetare - radujte se“, pred nas stavlja nekoliko pitanja. Jesmo li u ove korizmene dane spremni zaokrenuti i svoj život i jesmo li za to motivirani Božjim pozivom i radošću? I jesmo li u stanju ne gledati uvijek samo sebe, nego se jednostavno radovati s onima koji su uspješni preokrenuti? Možemo li slijediti iznenadni Božji poziv da slavimo radost bez ikakvih „ako“ ili „ali“?

<https://www.in-principio.de>

Jedno neobično obraćenje

Tko završi čitanje knjige *Ribnjak Siloam*, gdje Dino Segre, poznatiji po pseudonimu Pitigrilli (Torino, 1893.-1975.), pripovijeda kako je i gdje došlo do njegova susreta s Bogom, iz dna duše mora priznati: *Bože, zaista si dobar s onima koji te traže!*

Pitigrilli je godinama tražio. I našao je. Nakon toga povlači iz optjecaja zadnje primjerke svojih knjiga: *Kokain, Povreda stida, Pojas čistoće* i drugih.

Kada govori o svome obraćenju, svjestan je da govori o stvarima koje ga nadilaze, o kojima može samo tepati.

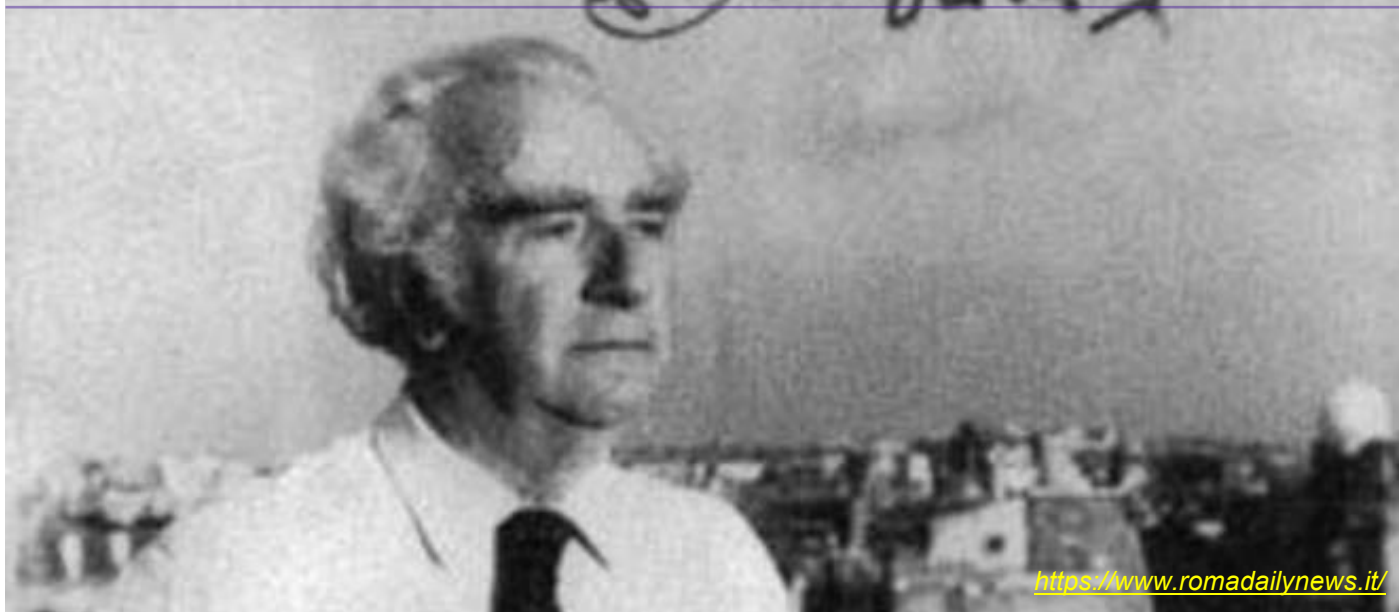
Otac mu je bio *bezbožac*. Od njega je toliko puta čuo: Boga nema, Isus je isto što i Garibaldi, religije su puka trgovina, a svećenici komični lakrdijaši.

Kao mladić mučio se pitanjem *zla u svijetu*. Nezadovoljan odgovorima propovjednika reče: „Ne, vjera ne uvjerava!“ I dao se na čitanje Voltairea, Renana, Maxa Nordaua. Ali ta poplava riječi, kako će kasnije priznati, nije uspjela isprati otrov koji su mu uštrcali filozofi Volney, Haeckel, Buchner i Spencer. Pitao se zašto oni koje je zamolio da ga srede nisu rabili zamamne, opojne i halucinantne riječi Anatola Francea ili Salomona Reinacha. Katolički svećenici govorili su prejednostavno. Nisu ga mogli zanimati. Pitigrilli je tražio, ali na mutnim i zagađenim izvorima. Bio je prepun tašta nadimanja i oholosti, kako će se kasnije optužiti. Nije tražio ponizno. Zanosio ga je govor „mudrosti ovoga svijeta“. U

dvadesetoj godini „bio sam i ja sin svijeta, sin tame i sijač zabluda... Da sam primio drukčiji odgoj“, melankolično izjavljuje, „bio bih sačuvan od svojih zastranjenja“.

Tako zaveden, pisao je knjigu za knjigom. Mladež ih je gutala. Neke su prevedene čak na šesnaest jezika. Kasnije će ovako ocijeniti svoje djelo: „Usvojio sam *formule sinova tame* koji su me zaveli, i publika me je slijedila... Ja sam jednostavno opisivao pokvareno društvo.“ Međutim je upao u teozofističke krugove, u magiju i u spiritizam. Vrlo su ga zanimali razni gurui - posjetitelji iz Indije i njihovo učenje. Zatrovao se okultizmom Schopenhauera i Swedenborga. Zanimale su ga radiestezija i pendolizam, što će kasnije nazvati, možda preoštro, „posljednjim stupnjem gluposti i degradacije“.

Nevjerojatno, ali istinito. Do Boga dolazi posve *apsurdnim* načinom. Ondje gdje drugi Boga gube, on ga nalazi. Naišao je na neku neobičnu ženu - spiritističkoga medija - koja bi prije zazivanja duhova molila Boga da smije dozvati mrtve. Pošao je na jednu njezinu seansu. Bilo je više prisutnih, ali ona nije nikoga poznavala. O njemu je mislila da je neki komičar. Pitigrilli opisuje sve točno:

<https://www.romadailynews.it/>

„Sjela je za stol pred bijelim listovima papira s nekoliko olovaka. Nakon nadahnute molitve da smije stupiti u vezu s mrtvima zapala je u trans i počela pisati neke općenite fraze, kojih se ne sjećam, ali njihov mi se sadržaj učinio otprilike jednak onome što sam ga slušao i čitao tijekom dvadeset godina na svim seansama. Zato sam se udaljio od stola misleći: obične brbljarije. No jedva sam imao vremena da u sebi zaključim: jedno razočaranje više, kada onaj koji je iza medijevih leđa pratio pisanje pročitao naglas: 'Posebno se obraćam tebi.' Zatim pročitao moje ime i niz savjeta, opomena, predbacivanja, detaljnih opisa moje osobe, podulje aluzije na osobe iz jednoga moga zaboravljenog romana u kojemu sam bio *opisao sama sebe*, zatim na prizore iz moga života *poznate samo meni*. Upravio sam precizna pitanja i dobio točne odgovore. Nastavila je ozbiljno opisujući moje krize, nišaneći na moje mogućnosti, udarajući *teškim izrazima* na moja zastranjenja.“

Pitigrilli je pogođen do dna srca. Ne vjeruje sam sebi. Obilazi i pita druge medije i, začudo, svi su se gotovo navlas slagali. To je nešto posve *novi*. Tako što nije još nikada doživio na spiritističkim sjednicama. Nije li to ipak podvala? Ali kako je rastumačiti? Nije li đavolski pothvat? Možda, ali je proturječno „da ti duhovi potiču na molitvu, na čudorednu dobrotu, na

pravednost, na čuvanje od zavođenja zla duha, na služenje mise za pokoj mrtvih, na budnost od nepripravne smrti... ili da se ne dogodi smrt bez Božje milosti“. Kako to protumačiti?

U svojim Ispovijestima pod naslovom *Ribnjak Siloam* reći će: „Ako sam bio upao i u najteže zablude..., teolozi će mi oprostiti, Crkva će me opomenuti, a Bog će me odriješiti... Stari moji prigovori *raspršili* su se poput magle na suncu... U dan kada sam uzvjerovao u Boga, moje se umovanje srušilo bez boli samo od sebe *kao da nikada nisam drukčije ni mislio*. Shvatio sam da knjige matematike i fizike nisu drugo doli prijenos *božanske mudrosti* u brojke, a fizički zakoni da su od vijeka do vijeka skladno i nepromjenjivo izvođenje *Njegove Volje*, koja je bila savršena već onda kada je u *fiat lux* - neka bude svjetlo, svemir dobio život.“

Pitigrilli vjernik? Prijatelji su mu se smijali. Kolega Mario Mariani u jednome članku piše: „Katolik Pitigrilli za mene je do sada *najjašnija* ličnost koju je Pitigrilli ikada izmislio.“ Ali obraćenje je bilo iskreno, temeljito i nepokolebljivo, iako sam priznaje da nije u sebi još sve nadvladao, da se u njemu još uvijek podižu *uragani pobune*. „Shvatio sam da se istina ne nalazi u crnilu knjiga, nego u našoj duši, i da se do najuzvišenije Objave može doći polazeći od najjednostavnijih i bezbojnih riječi, samo

ako smo primili *dar prihvaćanja*." Navodi skromne riječi biskupa iz Lugana, Angela Jelaminija, koji mu reče: „Molite se Gospi, ona je tako dobra!“

„U drugo doba“, priznaje obraćenik, „ove dvije fraze ne bi imale nikakva učinka. Odonda se molim Gospi i iskusio sam njezin čudesan zagovor.“

Zanimljivo je kako pravo kajanje, skrušenost, istinsko obraćenje čini čovjeka *malenim i jednostavnim*. Taj naduveni pisac, teški i mnogostruki zavoditelj mladeži, sada moli krunicu, obavlja prve petke. Muči ga još uvijek *ljudski obzir* pa na izrugivanje svoga bivšeg kolege jetko odgovara spisom *Čudesna avantura*: „Da, Mariani, ja *vjerujem* u Boga, vjerujem u prekogrobni život duše, vjerujem u moć molitve, vjerujem u zajedništvo svetih, a do tih uvjerenja nisam došao kako ti u elementarnu siromaštvu svoje mašte zamišljaš. Kada ispovjedim kako sam to postigao, vidjet ćeš da nije išlo tako kako ti to govoriš.“ Naime, Pitigrillijeve *Ispovijesti* i *Ribnjak Siloam* nisu još bile objelodanjene.

Slično drugim obraćenicima, i Pitigrilli kaže: „Prije moje krize govorio sam sebi: kada bi se jednoga dana dogodilo da uzvjerujem, ne bih mogao više živjeti svakidašnji život sa svojim malim zadjevicama, intrigama, zapletajima. U dan kada bih uzvjerovao, govorio sam, povukao bih se u neku pustinju da samo na Boga mislim jer ta misao ne može ostaviti mjesta više nikakvoj drugoj misli. U svojoj

neurednoj želji da uzvjerujem pitao sam se da li oni koji kažu da vjeruju zaista vjeruju. Kako mogu, pitao sam sebe, biti prožet jednom tako *silnom istinom*, a ipak čitati novine, birati sebi kravatu, zanimati se za nogometne utakmice? Danas razumijem da je sve to moguće i onome koji intenzivno vjeruje u Boga. A moje protivljenje onome što nije savršeno ostatak je moje stare nostalgije za savršenstvom.“

Tako je u svojoj knjizi *Ribnjak Siloam* i Pitigrilli mogao reći sa slijepcem od rođenja kome Isus kalom pomaza oči i posla ga da se opere u ribnjaku Siloamu: „Odoh, dakle, oprah se i progledah“ (Iv 9,10). Eto, i u Pitigrillijevu, kao i svakome pravom obraćenju, psihološki opažamo dva vidika: *osjećaj konflikta ili krize* što razdire čovjeka - a može potrajati i godinama - te neodoljivu žeđu za sjedinjenjem s Bogom. S druge strane, Bog strpljivo čeka svaku ljudsku osobu - „neće smrti grešnika“ - na samo njemu poznatoj i od vijeka određenoj točki vremena i prostora da ga privede svome Srcu i da ga spasi.

Mali vjeronaučni leksikon

Pravoslavlje

Pravoslavna kultura, kultura nastala susretom pravoslavlja i naroda u kojima se ono ukorijenilo (narodi grčkoga, slavenskoga i bliskoistočnog podrijetla). Očituje se u svim životnim područjima (filozofija, književnost, umjetnost, običaji, društvo, država). Dok zapadnokršćansku kulturu karakterizira naglašena racionalnost i pravno prožimanje svjetovnoga i crkvenog života, pravoslavna kultura obilježena je tradicionalizmom, obrednošću i mističnošću (istočnokršćanska umjetnost, istočnokršćanska glazba).

Pravoslavna mistika, kršćanski oblik mistike nastao u pravoslavlju. Dok je kršćanski Zapad više isticao Kristovu ljudsku narav i etičku komponentu kršćanstva, kršćanski Istok više je naglašavao Kristovu božansku narav i mističnu komponentu kršćanstva. Na Zapadu se grijeh shvaćao i tumačio pravno, kao prekršaj iza kojeg slijede određene sankcije. Na Istoku se grijeh tumačio kao narušavanje vlastite bogolikosti i jedinstva s Bogom. Uz tu globalnu mističnu koncepciju u pravoslavlju su se razvile i posebne duhovne metode koje vode mističnom jedinstvu.

Pravoslavna teologija, teologija koja se razvila u pravoslavlju. Izvori su joj Sveto pismo, crkveni oci, osobito istočni. Dok je u katolicizmu, poglavito nakon skolastike i Tridentskog koncila, prevladala katafatička i sustavna teologija (pod utjecajem aristotelizma i tomizma), u pravoslavlju se oblikovala mistična i apofatička teologija pod utjecajem neoplatonizma. Glavne su teme pravoslavne teologije Trojstvo (Trojica), stvaranje, pad, apokatastaza i teoza. S obzirom na predmet pravoslavna teologija ima svoje grane kao i katolicizam (kristologija, pnematologija, ekleziologija, dogmatska, pastoralna, moralna i mistična teologija). Glavni su predstavnici grčke pravoslavne teologije Focije, M. Cerularije, Simeon Novi Bogoslov, G. Palamas i Meletije Pigas. U srednjem vijeku novonastale autokefalne pravoslavne crkve u Bugarskoj, Makedoniji, Srbiji, Rusiji i Gruziji razvijaju vlastitu teologiju, pretežno duhovnu i mističnu. Od XV. do XVIII. st. pravoslavna je teologija zaokupljena kontroverzijama s katolicizmom i protestantizmom. Pritom su se teolozi podijelili na latinofile (teologe sklone uniji), kalvinofile i tradicionaliste. U drugoj polovici XIX. stoljeća razvija se ruska teološka misao (A. S. Homjakov) te religijska (F. M. Dostojevski) i mistična filozofija (V. S. Solovjov). Glavni su predstavnici ruske pravoslavne teologije u XX. st. S. Bulgakov, V. Loski, P. Evdokimov, a ruske religijske filozofije N. Berdjajev, L. Karsavin, V. Zjenkovski. i G. Florovski.

Razaranje i obnova

Zemaljski vrt sa svojim stanovnicima povjeren je na brigu čovjeku, da njime upravlja s ljubavlju, da ga čuva, a ne uništava. Ljubavlju je Stvoriteljevom svijet sazdan i uzdržavan, pa iako se našao u ropstvu grijeha, raspeti i uskrsli Krist oslobodio ga je da se prema Božjemu planu preobrazi. Posljedica grijeha - raskidanje odnosa s Bogom odražava se i na ostale čovjekove relacije: na njegov odnos s bližnjima, sa samim sobom, ali i s ostalim stvorenjem.

Tihana Mojsinović, <https://www.glas-koncila.hr>

Svima nam je tako poznata prispodoba o Razmetnomu sinu da postaje izazovno čitati je iz nove perspektiva. Kada je čitamo *ekološki*, gledamo je iz druge perspektive, kroz drukčije naočale. U narativu priče počinjemo promatrati Zemlju, materijalnu stvarnost, ono čime čovjek ne vlada, kako se isprepleće s čovjekovim životom.

U petnaestom poglavlju Lukina evanđelja, pozornica Isusovog propovijedanja opisana je trima prispodobama. Prva je o pastiru i izgubljenoj ovci (Lk 15,4-7), druga o udovici i izgubljenoj drahmi (Lk 15,8-10) i treća o ocu koji gubi jednog, ili možda oba sina (Lk 15,11-32).

U prispodobi je važan i kontekst. Carinici i grješnici traže Isusa da čuju što ima za reći, dok farizeji i pismoznanci prigovaraju Isusu što on ne samo da poučava, već prima grešnike i jede s njima. Pozornost nam privlače ljudski karakteri i njihovi međusobni odnosi. U tom kontekstu prispodoba počinje: „Čovjek neki imao dva sina...”

Prispodoba upućuje čitatelja na „mlađeg“ sina koji traži „dio dobara koji mu pripada“, svoje materijalno nasljedstvo. Time

unaprijed isključuje smrt svoga oca. Njih dvojica materijalno i društveno povezani su pregovorima, ali ne govori se o posljedicama tih pregovora za oca i njegovog starijeg sina. Kaže se samo da „mlađi sin pokupi sve, otputova u daleku zemlju“. Razorio je obitelj - njezino materijalno i društveno tkivo - ostao mu je samo „dio dobara“.

Taj lom osobito je izražen njegovim odlasku u „daleku zemlju“ i rasipanjem dobara onime što prispodoba naziva „razvratnim životom“. Ostao je bez „pravog mjesta“ i „pravih odnosa“ s materijalnim stvarnostima potrebnim za preživljavanje i život u ljudskoj zajednici. Sve je puklo, kako materijalno tako i socijalno. *Ekološko* čitanje poziva nas da ta dva nedostatka promotrimo kao integralno povezane s vlastitim blagostanjem i integralno povezane s rasipnim potpuno napuštenim sinom - „Želio se nasititi rogačima što su ih jele svinje, ali mu ih nitko nije davao“.

Rasipniku je oskudica vratila sjećanje na prijašnji život, život u očevoj kući i obilju materijalnih i društvenih resursa. Hrane za ukućane, i ne samo njih, bilo je u izobilju „Koliki najamnici oca moga imaju kruha napretek“. Očeva kuća morala je biti mjesto međusobnog prihvaćanja i ljubavi zbog

Rembrandt, *Odlazak sina razmetnoga*, <https://rembrandt-art.de>

čega se mogao odlučiti vratiti svome ocu i priznati „Oče! Sagriješih protiv Neba i pred tobom!“. Naša pozornost često je usmjerena na čovjeka i ljudsku zajednicu. Zbog toga nam promiče spominjanje grijeha protiv Neba. Sinovljevi postupci pokidali su ne samo društveno tkivo, već i ekološko - njegov odnos s bližnjima, sa samim sobom, ali i s ostalim stvorenjem. Sve to morat će se obnoviti.

Kako se priča razvija, tako ta društvena i ekološka obnova postaje vidljiva. Sin je daleko od očeve kuće. Fizička udaljenost nije jednaka emocionalnoj udaljenosti. U dubini svoga bića otac samilostan, ganut približavanjem sina. „Dok je još bio daleko, ... ganu se, potrča...“. Materijalno, tjelesno očitovanje očeve ljubavi i dobrodošlice toliko je snažno da otac ne obraća pažnju na sinovljevo priznanje krivnje i kajanje. Umjesto toga, otac mu „pade mu oko vrata i izljubi ga“. Opet materijalno, tjelesno, očituje emocionalno: „sin mi ovaj bijaše mrtav i oživje, izgubljen bijaše i nađe se“. Riječi i osjećaji izražavaju se djelima „Brzo iznesite haljinu najljepšu i obucite ga! Stavite mu prsten na ruku i obuću na noge! Tele ugojeno dovedite i zakoljite, pa da se pogostimo i provedimo jer sin mi ovaj bijaše mrtav i oživje, izgubljen bijaše i nađe se!“. Otac proslavlja sinov povratak, a materijalna stvarnost pridonosi proslavi.

Nastavak priče govori o drugom materijalnom i društvenom svijetu. To je priča o starijem bratu koji „bijaše u polju“ što ukazuje na radni kontekst koji doprinosi kućanstvu. Dok se vraćao iz polja, čuo je svirku i ples, zvukove slavlja. Kada je čuo da je otac zbog povratka „raspikuće“ priredio gozbu, materijalna i društvena stvarnost se isprepliću. Među tim stvarnostima stoji srditi stariji sin. Prigovara ocu za nebrigu o njemu unatoč vjernoj službi tijekom „tolikih godina“. A otac, pun ljubavi, ukazuje na materijalni i društveni svijet koji dijeli s ocem „Sinko, ti si uvijek sa mnom i sve moje - tvoje je“.

Isus ne „dovršava“ priču. Doista, to je prispodoba koja traži našu uključenost. Ne znamo je li se stariji sin pridružio gozbi da proslavi bratov povratak. Je li blagovao, veselio se i plesao s ostatkom kućanstva. Vidimo da je prispodoba ispričana iz iskustva ljudske zajednice: otac, njegova dva sina i njegovo kućanstvo - materijalni svijet imanja, hrane i proizvodnje hrane (ili gladi).

Isusove prispodobe su pune materijalnih detalja - kroz te detalje možemo razviti ekološku svijest, svijest da je materijalna stvarnost djelo Božjeg stvaranja i da je kao takvu trebamo poštovati, čuvati i njome izražavati ljubav prema čovjeku i Bogu.

Zaboravljeno čudo ljubavi

Postoji samo jedno čudo. Samo jedno koje može preobraziti ljudsko biće. Sve odnose. Sav svijet. Samo jedno čudo koje iz praha umije izviti dah. Rukom stradalnika, blagoslovom njegovim, izbaviti silnika od njegove okrutnosti. Samo jedno čudo: ljubav.

Postoji samo jedno pravilo. Kad se sve uzljulja, ono je postojano. Kad se sve plime svijeta, sve plime duha povuku, ono preostaje. Ono postojano nalazi nova korita tokovima vječnosti. Ono je pouzdan odgovor i kad ponestane snage za pitanja. Samo jedno pravilo: ljubav.

Postoji samo jedan lijek. I kad se sve bolesti na njega obore, ne mogu ga slomiti. Samo jedan dostupan i ubogima. Ljekovit i kad se čini neučinkovit. Samo jedan koji grč pretapa u osmijeh. Koji liječi zagrljajem. Suzom. Prisutnošću. Samo jedan lijek: ljubav.

Pa ipak, dogodi nam se da, dok živimo zajedno, zaboravimo čudo ljubavi. Sjedimo jedno uz drugo, a to bezazleno čudo počiva pred nama gotovo beživotno. Ne znamo što bismo s njim.

Svednevice međusobno dijelimo život, dijelimo naša bića, naše snove, i pritom dopustimo neshvatljivo: da na našu ljubav padne prašina. Od toga, podjednako neshvatljivo, utrne – ili se makar priguši – sjaj naših dana, naših bića, snova. A odustanu li, odijele li se oni od svjetla, vraćaju se u prah.

Biti zajedno kroz mnoge dane, kroz dugo vremena, ne znači svesti sebe na svjedoke zamiranja žara. Žar srca valja osloniti o žar srca da se kroz vrijeme sve više razgara. Da sraste u isti žar. U žar koji snažnije, sve snažnije ozaruje neizrecivo, nesagledivo, a opet tako obično: čudo ljubavi.

I sve naše čežnje prelamaju se kroz onu najprisniju: da u očima voljene osobe ugledamo svemir u koji smo upućeni. Da živimo u njega zagledani. I da nikad ne pomislimo da smo ga dovoljno upoznali i da nam više nema što reći. Ili: da smo mu već sve rekli.

Zanemariti čudo ljubavi, zanemariti oko voljene osobe, isto je kao zanemariti disanje. Zanemariti disanje i tijela i duše. Zanemariti ga, premda nas dah Duha ni na tren ne prestaje bodriti. Nositi.

Kad se zauzimamo za vedrinu voljenog bića, kad u ruci držimo njegovu ruku, kad smo zagledani u njegove oči, do dna zagledani, tada nam duša razgovara s dušom. Da, tada razgovaramo i s Bogom.

Tada zagrljaj govori o nama.

Na Ksaverskoj kalvariji u župi sv. Franje Ksaverskog u Zagrebu
PREDVODI: msgr. JURE BOGDAN, vojni ordinarij u RH

FOTO: MORZE T. Brnović

Korizmeni križni put za Hrvatsku vojsku i policiju

Na Četvrtu korizmenu nedjelju, 30. ožujka 2025. godine u 16.00 sati, na Ksaverskoj kalvariji u Župi sv. Franje Ksaverskog u Zagrebu, Vojni ordinarijat u RH organizira pobožnost Križnog puta za Hrvatsku vojsku i policiju s područja grada Zagreba.

Križni put predvodi će vojni ordinarij u Republici Hrvatskoj msgr. Jure Bogdan uz sudjelovanje vojnih i policijskih kapelana te svih zainteresiranih djelatnika Ministarstva obrane i Oružanih snaga RH, Ministarstva unutarnjih poslova RH, kadeta Hrvatskog vojnog učilišta i polaznika Policijske akademije, hrvatskih branitelja, pripadnika Hrvatske vatrogasne zajednice, i drugih.

Okupljanje je navedenog dana u 15.15 sati ispred zgrade Vojnog ordinarijata te zatim zajedno u odorama polazak prema Ksaverskoj kalvariji.

<https://www.vojni-ordinarijat.hr>

NAŠI POKOJNI

SAŠA MODRIĆ

MJPP (Kobre), u službi, Zagreb 26. ožujka 2019.

JOSIP JOVIĆ,

PU splitsko - dalmatinska, Plitvice, 31. ožujka 1991.

DARKO DEAK,

PU sisačko - moslavačka, Kutina, 31. ožujka 1993.

MIROSLAV ORNIK,

PU karlovačka, u službi, Karlovac, 1. travnja 1991.

SAŠA RUŽIĆ,

PU požeško - slavonska, Pakrac, 3. travnja 1994.

MIRO MARČAC,

PU karlovačka, 4. travnja 1994.

JOZO MARKOTIĆ,

PU požeško - slavonska, Zagreb, 5. travnja 1994.

GABRIJEL KURUC,

PU primorsko - goranska, u službi, Bosanci, Duga Resa, 2. travnja 1998.

POČIVALI U MIRU